

Girişimcilik

Ahmet KUBAŞ¹

¹Prof. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü
Değirmenaltı/Tekirdağ, akubas@nku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3886-4125

Özet: Girişimcilik ülke ekonomisi için önemli bir ticari güç oluşturmaktadır. Girişimcilik faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan küçük ve orta ölçekli işletmeler ekonomik kalkınmaya fayda sağlamaktadır. Yeni girişimler istihdamın artarak işsizliğin azalmasına katkı sağlarken, aynı zamanda gelir seviyesi ve gayri safi yurt içi hasıla gibi bir çok ekonomik göstergenin büyümesinde de etkisi görülmektedir. Bu nedenle, yeni girişimlerin ortaya çıkması ve girişimciliğin yaygınlaşması amacıyla, devlet destek ve teşvikler vermektedir.

Bu çalışmanın amacı girişimcilik ve girişim kavramlarını, girişimci adaylarının sahip olması gereken özellikleri, girişimciliği belirleyen faktörleri ve girişimci adaylarının mevcut durumlarını saptamaktır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Yeni Girişimler, Girişimci, Yenilikçilik

Entrepreneurship

Abstract: Entrepreneurship constitutes an important commercial power for the country's economy. Small and medium-sized enterprises that emerge as a result of entrepreneurship activities benefit economic development. While new initiatives contribute to the decrease in unemployment by increasing employment, they also have an effect on the growth of many economic indicators such as income level and gross domestic product. Therefore, the state provides support and incentives for the emergence of new enterprises and the spread of entrepreneurship.

The aim of this study is to state the concepts of entrepreneurship and entrepreneur, the features entrepreneurs needs to have, the factors that determine entrepreneurship and current states of entrepreneurs.

Keywords: Entrepreneurship, new initiatives, entrepreneur, innovation

1. GİRİŞ

Küreselleşme, teknolojik gelişmeler, dünya ticaretinde yaşanan değişimler ile birlikte girişimcilik ve girişim kavramları, gerek ulusal gerekse uluslararası alanda önemi giderek artan ve her geçen gün daha fazla araştırılan konulardan birisi haline gelmiştir. Çünkü yeni girişimler güçlü ve gelişen bir ekonominin önemli mimarları arasında yer almaktadır. Dolayısıyla bir ülkenin girişim ve girişimci sayıları ne kadar fazla olur ise, ekonomisi de o derece güçlü olacaktır.

Girişimci, toplumun ihtiyaçlarını ve fırsatları algılayarak belirsizlik ortamında mal ve hizmet üreten ve ürettiği bu mal ve hizmeti gelir karşılığı satarak kâr elde etmeyi amaçlayan, ekonomik gelişmeye dinamizm kazandıran yaratıcı bir aktör olarak ifade edilebilir. Dolayısıyla ekonomiye dinamizm kazandıracak bireylerin girişimciliğe yönlendirilmeleri konusuna ağırlık verilmelidir.

Bu çalışmanın amacı girişimcilikle ilgili tanımların, girişimci adayının iş kurma sürecinde sahip olması gereken özelliklerin, girişimci adayının iş kurma sürecinde takip etmesi gereken adımların ve girişimcilere destek veren kurum ve kuruluşların incelenerek girişimci adaylarına ve bu konuyla ilgili

çalışmalar yapan kişiler ve kurum ve kuruluşlara temel kaynak oluşturmaktır.

2. GİRİŞİMCİLİK

Ülkelerin gelişmesi girişimlerin sayısı, niteliği, girişimin büyüklüğü ve işletmelerin ulusal ve uluslararası düzeydeki verimliliği ve etkinliğine bağlıdır. Sayıları her gün artan işletme sayısına bağlı olarak sayıları hızla artan girişimlerin başarısı sosyo-ekonomik büyümenin anahtarıdır.

Girişim yatırımcınının üretime karar verme ve uygulamaya geçme eylemidir. Mal ve hizmet üretmek amacıyla yapılan ekonomik aktivitelere başlama girişim olarak ifade edilebilir.

Girişimlerin başarıya ulaşması çok sayıda faktöre bağlıdır. Bunlar işletmenin iç dinamikleri ve dış dinamikleri olarak ikiye ayrılmaktadır. İç dinamikler; işletmenin üretim ve hizmet aşamasında gerçekleştirilen faaliyetlerin rasyonel olarak gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğine bağlıdır. Özellikle hammadde, üretim ve hizmet süreçlerinin kalitesi, verimli ve etkinliğine bağlıdır. Dış dinamikler ise başta ülke ve kuruluş yerinin sosyo-ekonomik faktörleri olmak üzere demografik yapı, tüketim, girişimci sayısı, sermaye ve doğal

kaynak potansiyeli yanında çeşitli piyasa şartlarına bağlıdır.

Her yeni girişim bilgi teknolojilerinin kullanımı, inovasyon, organizasyon ve farklı ürün kombinasyonları ile rakipleriyle rekabet ederek varlığını sürdürebilir. Örneğin restoranların yoğun olarak bulunduğu bir caddede kurulması planlanan yeni bir restoran mutlaka diğerlerinden farklı olmak zorundadır. Özellikle sağlık ve temizlik kurallarına uygun mutfağı camla ayrılmış ve müşteriler tarafından yemek hazırlanırken mutfak bölümü rahatça görülebilen bir restoran daha fazla müşteri çekebilir. Önemli olan her yeni girişimin rakipleriyle rekabet edebilecek düzeyde müşteri çekebilen farklı bir faaliyet veya özelliğinin olmasıdır.

Özellikle kar amacı gütmeyen kamu yatırımları ve Sivil Toplum Kuruluşlarının faaliyetleri bu bağlamda değerlendirilebilir. Sosyal girişimcilik olarak ifade edilen bu faaliyetler dolaylı olarak ülkenin ekonomik gelişimine etki yapmaktadır. Buna örnek olarak sulama projeleri, kırsal kalkınma ve eğitim projeleri örnek verilebilir.

Sosyal girişimlerin başarılı olabilmesi geniş bir planlama ve organizasyonla ancak mümkün olur. Planlanan faaliyetin maliyeti, etkileri ve sonuçları önceden tahmin edilmeye çalışılmalıdır. Bu tip girişimlerin çarpan etkisi olması dolayısıyla planlamada buna dikkat edilmelidir. Örneğin eğitimle ilgili olarak yapılan girişimler her zaman farklı sektörlerin nitelikli eleman ihtiyaçlarının karşılanmasında katkı sağlamakta ve dolayısı ile işletmelerin verimliliğini ve karlılığını artıran bir faktör olmaktadır. Ayrıca başarılı girişimci ve işletme sayısının artmasına da yardımcı olmaktadır.

Girişimci; faaliyet seçiminden, mal ve hizmet üretim süreçlerine kadar verdiği çeşitli kararlarla başarılı olması durumunda kar elde ederken başarısızlık durumunda ise zarar etmektedir. Bu nedenle girişimci; fırsat maliyeti ilkelerini dikkate alarak planlanan işletmenin fizibilite etüdü sonucuna göre alternatifler arasında en uygun girişimi seçmektedir.

Girişimci kar elde etme amacıyla üretim faktörlerini bir araya getirerek yatırım kararını veren kişi veya kuruma denir. Girişimcilik; karlı olduğu düşünülerek alternatifler arasında tercih edilen, yatırıma kaynaklarını tahsis ederek, mal veya hizmet üretilip arz edilmesidir. Girişimci fırsatı erken algılayan akılcı kararlar veren, organizasyon yeteneği yüksek olan bireylerdir. Girişimcilik üretim faktörlerinden birisi olup iyi eğitim almış girişimcinin yaratacağı iş ve gelir fırsatları bireyin refahı yanında ülkelerin kalkınması açısından da oldukça önemlidir.

“Girişimcilikte başarıyı yakalamak için diğer tüm şirketlerde gerekli olan çalışkanlık, takım kurabilme, sermaye, dünyayı takip etme, uzun vadeli görüş gibi konular da çok önemli olmasına rağmen cesaret, yaratıcılık ve satıcı ruhu önemli üç unsurdur” (Bozgeyik, 2005).

Girişimci toplumda yaşanan sosyo-kültürel değişiklikleri algılayabilen yeni ortaya çıkan yatırım fırsatı olan alanları hissedebilen bireylerdir. Piyasada yaşanan gelişmelere bağlı olarak kaynaklarını farklı sektörlerde bulunan alanlara en hızlı şekilde aktarabilen karar vericilerdir.

Ekonomi ve sanayide vazgeçilmez bir halkayı temsil eden girişimcilik, ekonomik kalkınma ve modernleşmede toplumun motor gücünü oluşturmaktadır. Girişimciliğin en yaygın şekli yeni fikirler ışığında üretim için örgütlenme veya mevcut örgütü iyileştirme şeklinde görülse de son yıllarda sosyal girişimcilik, politik girişimcilik, küresel girişimcilik ve bilgi girişimciliği gibi değişik şekillerde de rol oynadığı görülmektedir.

Son yıllarda yazılım sektörü küresel ölçekte yaygın talep gören çok önemli bir faaliyet haline gelmiştir. Üretimden, pazarlama, reklam, muhasebe, işletme, sağlık, eğitim, ulaştırma vb. çeşitli hizmet süreçlerinde yazılım kullanımı hızla artmaktadır. Örneğin herhangi bir hastanede kan tahlili için kan veren bir hastanın analiz sonuçları doğrudan doktorun kullandığı bilgisayara gelmektedir. Girişimciliğin yeni bir kolu olarak ortaya çıkan yazılımlar sadece bilgi ve emeğe dayalı bir ürün olarak çeşitli süreçlerin organizasyonu ve çözümünde işletme verimliliğini artırmaktadır.

“Girişimciler; insan yaşamının kalitesini ve insanlığın refahını artırmak için fırsatları takip eden, fırsatları ticarileştirerek yeniliklere öncü olan, hem ekonomik sistemin hem de sosyal sistemin temel taşlarını oluşturan kişilerdir. Girişimcilik süreci ise yeni ürünlerin, hizmetlerin, iş fikirlerinin, işletmelerin, organizasyon yapılarının, satış tekniklerinin ve pazarlama tekniklerinin vs. somutlaştırıldığı dinamik bir süreçtir. Girişimcilik sürecini yönlendirmek için girişimci rolünü üstlenmek de bireylerin çeşitli güdülerini tatmin etmek için tercih ettikleri önemli bir araçtır” (Müftüoğlu, 2004:8-9).

Girişimciler sezgileri yüksek, piyasayı hızlı algılayan, hızlı karar verebilen, cesareti yüksek ve risk alabilen bireyler olup motivasyonu yüksek kişilerdir. Bu bireylerin başarıları kesinlikle tesadüfi olmayıp başarısız olanlarında eğitim eksikliğinden kaynaklandığı söylenebilir. Bu özelliklere sahip eğitimli bireylerin devlet desteği ile birlikte bölge ve ülke ekonomisinin gelişmesine önemli katkılar

sağlayabilir. Özellikle istihdam ve yaratacağı katma değer oldukça önemlidir.

Girişimcilerin başarılı olma isteği sadece kar elde etmek değil aynı zamanda takdir edilme, prestij, özgür çalışma, fırsatları yakalama ve gelir düzeyi yüksek daha iyi yaşam koşulları olarak sıralanabilir.

Girişimciler kişisel yetenekleri yanında kamunun çıkardığı yasa ve yönetmeliklere uygun olarak faaliyetlerini yürütmek zorundadırlar. Yasal mevzuat; mal ve hizmet üretiminin üreticiden tüketiciye kadar ulaştırıldığı süreçte kamu yararını dikkate alarak düzenlemeler yapmaktadır. Girişimciler yeni girişim fikrinin olduğu andan itibaren başta kuruluş yeri seçimi olmak üzere tüm karar aşamalarında yasal mevzuat ve teşvik yasalarını dikkate almak durumundadır. Teşvik yasaları işletme maliyetlerinin düşmesine, rekabet üstünlüğüne ve işletme karlılığının artmasına katkı sağlayan desteklerdir. Özellikle işletmelerin kuruluş yeri seçimini etkileyen önemli faktörlerden birisidir.

“Değişen ya da yeni çıkarılan yasalar, bunların gerektirdiği tüzük ve yönetmelikler tam olarak çok az girişimci tarafından izlenebilir. Daha doğrusu pek izlenemez. Girişimci genel olarak ilgilendiği konunun teknik yanlarından başka tarafı düşünmemek eğiliminde olan kişidir. Halbuki mevzuat, onu bilmeyenleri affetmez” (Titiz, 1994).

Bu nedenle işletmeler hem hukuki hem de mali konularda desteğe ihtiyaç duymaktadırlar. Özellikle hukukçular, mali müşavirler ve muhasebeciler işletmenin yaşamı boyunca girişimciye bilgi desteği sağlamaktadırlar.

“Girişimci, iyi bir geçmişe sahip olmalıdır. İyi bir eğitim ve geçmiş iş deneyimleri, potansiyel girişimcinin, yeni bir iş kurmasını ve yönetmesini kolaylaştırır. Eğitim sistemi, gereken işletmecilik ve yönetim bilgisini sağlama açısından önemlidir. Ancak; kişiler, genelde, daha önce çalışıp başarılı oldukları sektörde bir iş kurma eğilimindedirler. Kısaca; girişimci doğulmaz, olunur” (Yurtseven, 2007).

Girişimcilik mal ve hizmet üretiminin çeşitli aşamalarında yer alma olarak ifade edilmektedir. Üretim fikrinin doğmasından planlama, koordinasyon, üretim ve pazarlama aşamalarını kapsayan tüketiciye ulaşım aşamasına kadar olan süreçte alınan tüm kararlar ve uygulamalardır.

Girişimcilik; kar elde etmek amacıyla üretim faktörlerinin kullanılarak mal ve hizmet üretilmesine denir. Ancak sosyal girişimcilik olduğu zaman, kardan çok toplumsal fayda veya sosyal fayda ön plana çıkmaktadır. İşletmeler kar elde etmeyi planlarken üretim faktörlerini rasyonel ve

verimli kullanmadıkları zaman zarar edebilir. Girişimciler verimlilik kurallarına uygun bir şekilde üretim süreçlerini yönetemedikleri takdirde işletmenin varlığını sürdürmesi oldukça zordur.

Aynı sektörde çok sayıda girişimcinin olması üretim ve kalitenin artmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca verimliliğin ve etkinliğin artmasıyla işletmeler hem ulusal anlamda hem de uluslar arası piyasalarda tutunabilir hale gelmekte ve rekabetçi konumlarını güçlendirmektedirler.

Girişimcilik üretim fikrinin rasyonel bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için içerisinde sosyal, teknik ve ekonomik yaklaşımları ve düşünceleri barındırmaktadır. Girişimcilik bir yaşam biçimi bir kültür olup ülkelerin gelişmesinin en önemli temel yapı taşlarından birisidir. Çünkü girişimcilik toplumun beşeri ve doğal kaynaklarını harekete geçirerek üretim ve tüketimi artırarak ülkelerin ekonomik büyümesine katkı sağlamaktadır. Bu nedenle ülkelerin refah düzeyinin yükselmesi girişimcilerin vereceği rasyonel kararlara bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Bu nedenle girişimcilik eğitimi ve girişimcilerin desteklenmesi ülkenin geleceği açısından önemlidir. Özellikle gençlerin gelecekte birer girişimci olabileceği düşüncesiyle bu kesimin ihmal edilmemesi sosyo-ekonomik gelişmenin sağlanabilmesi açısından oldukça önemlidir.

Girişimciliği geliştirmeye ilişkin politikaların odağında yer alan girişimci teşvikleri ve destek mekanizmaları; genel ülke yapısıyla birlikte, girişimciliğin temel taşlarını oluşturan girişimci altyapısı kapsamında yer alan önemli unsurlardan biridir. Dolayısıyla, girişimciler yoluyla kurulan işletmelerin faaliyetlerini sürdürebilmeleri ve gelişmelerini sağlayabilmeleri için özendirici ve destekleyici şartların oluşturulması gerekmektedir (Doğan, 2010).

Girişimcilik çeşitli süreçlerde çeşitli riskler olmasına rağmen hızlı karar verilmesidir. Bu nedenle girişimcilik karar verme süreçlerini kapsayan bir olgudur. Girişimciliğin geliri her zaman kar elde etme veya saygınlık kazanma olurken, hatalı karar verildiğinde zarar edilmesi veya prestij kaybı söz konusudur. Bu nedenle girişimcilikte mevcut koşullara uygun rasyonel kararların verilmesi verimlilik ve işletme etkinliği açısından önemlidir.

“Girişimcilik, çoğunlukla bir ruh halidir. Bu ruh halinin öne çıkan en büyük özelliği öz güven duygusuna sahip olmaktır. Girişimci bireyde, her insanın yaşamından öncelikle kendisinin sorumlu olduğu anlayışı vardır. Öte yandan girişimci birey, geçici duygularla karar vermez” (Erdoğan, 2009).

Girişimciliğin istenilen düzeyde gelişmediği Türkiye’de siyasi ve ekonomik istikrar içinde girişimcinin istediği ortamın (kendi işini kurmayı/geliştirmeyi teşvik edecek bir ortamın) ivedilikle hazırlanması; girişimci ruhun gelişimini mümkün kılacak bir ekonomik ortamı sağlayacak gerekli yapısal değişimin gerçekleştirilmesidir. Girişimciliğin eğitim sistemi içinde geliştirilmesi ve girişimcilik eğitiminin hem mevcut hem de potansiyel girişimcilere dönük olmasının sağlanması; girişimci altyapısı kapsamında yer alan önemli unsurlardan biri olan girişimci teşvik ve destek mekanizmalarının işlerliğinin artırılması; girişimcilik teşvik ve desteklerin yeterli seviyeye ulaştırılarak girişimciliğin gelişiminin hızlandırılması gerekmektedir. Bu doğrultuda, özellikle KOBİ’lere sağlanan devlet destekleri ve AB’nin KOBİ’lere yönelik teşvikleri-destekleri hakkında yeterli bilgilendirmenin yapılması ve bürokrasinin azaltılması, buna yönelik olarak kamunun yeniden hızla yapılandırılması gerekmektedir. Ayrıca, mevcut teşvik ve destek sistemi, özellikle KOBİ niteliğindeki işletmelerin ihracata yönelik faaliyetlerini gerek üretim, gerekse pazarlama aşamalarında desteklemeyi, uluslararası piyasalarda karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırmayı ve rekabet gücü kazanmalarına yardımcı olmayı temel amaç edinmelidir (Doğan 2010).

3. İNOVASYON

Mevcut mal ve hizmetlerin geliştirilmesiyle kazandığı yeni özelliklere inovasyon denmektedir. Ürünün fonksiyonelliğini artıran ve ürüne yeni özellikler kazandırılması ve ürüne olan piyasa talebi ve ürünün yaşam süresi artırılmaktadır. Örnek olarak cep telefonlarının ilk ortaya çıkışı, fotoğraf çekme özelliğinin geliştirilmesi, fotoğraf kalitesinin gittikçe yükselmesi buna örnek olarak verilebilir. Ayrıca cep telefonlarının tuşlu telefonlardan dokunmatik telefonlara geçişi yine inovasyon olarak değerlendirilir.

Girişimci açısından mevcut bir ürünü farklı özellikler kazandırarak piyasaya sunması avantajlı hale getirmektedir. Örneğin yeni bir cep telefonlarında uydudan yararlanılarak GPRS ve yön bulma (navigasyon) özelliklerinin eklenmesi ile cep telefonuna olan talep daha da artırılmaktadır. Ayrıca kişilerin cep telefonu olmasına rağmen yeni özelliklerinden dolayı tüketiciler cep telefonlarını değiştirmektedirler. Kısaca mevcut üründe yapılan her türlü yenilik ürüne olan piyasa talebini artırmaktadır. Böylece işletmeler aynı ürünü pazarlayan diğer firmalardan farklı avantajlara sahip olduklarından satış gelirlerini ve piyasadaki pazar payını artırmaktadırlar. Bunun iki dinamik boyutu bulunmaktadır. Birincisi üründe sürekli

yenilik yapma ve ikincisi ise ürünün sürekli geliştirilmesini sağlamaktadır.

Otomobilin ilk icat edildiği durumyla yeni modeller arasında çok büyük farklar bulunmaktadır. Her yeni çıkan otomobil modeli bir öncekinden farklı yeniliklere sahiptir. Gerçekte hepsi otomobil olmasına rağmen mevcut otomobillerde yapılan yenilikler ürünün gelişmesine ve daha fonksiyonel hale gelmesine yardımcı olmaktadır. Örneğin yağmura duyarlı silecekler, ışığa duyarlı farlar ve diğer araçlara

İnşaat sektöründe de önemli gelişmeler yaşanmaya başlanmıştır. Örneğin geçmiş yıllarda beton hazırlama işlemi her inşaat için ayrı hazırlanırken günümüzde beton santralleri tarafından hazırlanarak modern araç ve yöntemlerle inşaat alanına taşınarak el değmeden inşaat yapımında kullanılmaktadır. Girişimci işletmenin mevcut şartlarını dikkate alarak katma değeri yüksek yeni ürünlerin geliştirilmesi için olası riskleri alabilen kişidir. Özellikle geliştirilen yeni ürünlerin fonksiyonları geliştirilmiş ve pazar değeri yükseltilmiş olması gerekir. Mevcut ürünün fonksiyonunu arttırarak pazardaki talebe karşılık verebilmelidir.

Girişimciler iç girişimciliği destekleyerek, firmanın fırsatları yakalayarak güçlenme şansını da arttırmaktadır. Ancak esnek yönetim yaklaşımı anlayışının olmadığı firmalarda katı yönetim personelin üretkenliğini azaltmaktadır. Bu nedenle oldukça basit çözümlerle işletmenin karlılığını artmasına katkı sağlaması engellenmiş olmaktadır.

Ürün aynı ürün olmakla birlikte aynı ürünün geliştirilmesi ve sunumuyla ilgili farklı fonksiyonlar kazanması ürün gelişimi açısından önemlidir. Sürekli olarak mevcut ürünü veya yeni bir ürünü geliştiremeyen ve teknolojik yenilikleri yakından takip etmeyen firmaların piyasadaki çekilmeleri doğal bir sonuçtur. Bu nedenle inovatif firmalar gelecekte de varlığını sürdüren firmalar olacaktır.

4. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME (AR-GE)

Mevcut ürünlerin geliştirilmesi veya yeni bir ürün geliştirmek ancak Ar-Ge ile mümkündür. İşletmeler yeni ürün geliştirmek amacıyla araştırmalar yaparak talep görme ihtimali olan ürünleri pazar araştırması yapıldıktan sonra piyasaya sürebilir. Örneğin geçmiş yıllarda meyveli soda ve meyveli yoğurt bulunmazken günümüzde süt ürünleri üreten çok sayıda firma yaptıkları Ar-Ge faaliyetinden sonra bu ürünleri piyasaya sürmüşler ve tüketiciler tarafından da beğenilmiş olup yoğun talep görmektedir.

Aynı şekilde dokunmatik hale gelmiş olan telefonlar, bilgisayarlar ve masaüstü bilgisayar ekranlarının hepsi Ar-Ge ürünü olup, gelecek yıllarda bu ürünler daha da gelişerek hayatımızdaki yerini alacaktır. Bu gelişmeler yine en iyi şekilde otomobillerin mekanik aksamlarında görülmektedir. Geçmiş yıllarda sadece benzin ve dizel yakıt kullanılarak kullanılabilen araçlara güneş enerjisi ve elektrikle çalışan araçlar eklenmiştir. Ar-Ge birimleri gıda, tohum, otomotiv, elektronik vb. ürünlerin üretiminden ileri teknoloji gerektiren uzay çalışmalarına kadar her alanda ürün geliştirme konusunda faaliyet göstermektedir.

Ar-Ge faaliyetleri ürünün fonksiyonlarının artırılması yanında birim üretim maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla kullanılabilir. Örneğin son yıllarda üretim süreçlerinde robot kullanımı yaygınlaşmış ve işgücüne olan talep bazı sektörlerde azalmıştır. Ar-Ge sayesinde gerçekleşen bu gelişmeler işletmelerin ürün kalitesini artırması yanında piyasada rekabet avantajı sağlamaktadır.

Ar-Ge faaliyetleri ile sağlık sektöründe de önemli gelişmeler olmuştur. Son yıllarda sağlık sektöründe geliştirilen çeşitli aşular, tedavi yöntemleri ve teknolojik gelişmeler insanların yaşam süresini yükseltmiştir. Araştırma ve geliştirme faaliyetleri bütün sektörlerde özel firmalar yanında kamu kuruluşları tarafından da sürdürülmektedir.

5. SONUÇ

Girişimcilik; faaliyet sahiplerinin gelirini artırırken toplumun sosyo-ekonomik gelişmesine önemli katkılar sağlamaktadır. Ülkelerin büyümesi, gelişmesi, istihdam yaratması, ihracat olanaklarının artması hep girişimcilerin sayesinde olmaktadır.

Küreselleşme ve teknolojik gelişmeler yeni girişimlerin ortaya çıkma sürecini hızlandırmıştır. Bu durum her ne kadar pazara giriş engellerini azaltsa da, pazardaki yeni rakiplerin sayısını ve dolayısıyla rekabeti attırmaktadır. İnovatif ürün ve hizmetler sunan girişimciler pazarda daha kolay rekabet edebilmektedir. Ar-Ge ile desteklenmiş olan inovatif girişimler daha rekabetçi bir konumda olabilecektir. Bu noktada yeni ürün ve hizmetlerin inovatif olmasının yanı sıra, AR-GE faaliyetlerinde elde edilen bilgilerin üretim süreçlerine aktarılarak yeni ürün geliştirilmesi de önem taşımaktadır.

KAYNAKLAR

- Bozgeyik, A. (2005). Girişimcilere Yol Haritası, İstanbul: Hayat Yayıncılık,
- Doğan, S. (2010). Avrupa Birliğinin Girişimcilik Politikası ve KOBİ Yaklaşımı ve Türkiye, İstanbul: İTO Yayınları, Avrupa Birliği Araştırmaları, Yayın No: 2010-80
- Erdoğan. Z. (2009). Girişimcilik ve KOBİler Teori ve Uygulama, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım
- Müftüoğlu, M. T. (2004). Girişimcilik, Eskişehir: AÖF Yayınları
- Titiz, T. (1994). Girişimcilik, İstanbul: İnkılap Kitabevi
- Yurtseven, R. (2007). Girişimcilik Küçük Bir İşletme Kurmak ve Yönetmek, Ankara: Detay Yayıncılık